

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

67. Vocatur à Rege Riccius, inuito Eunucho, & sibi metuente.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

teris Mandarinorum Nanchinensium ad Pechinenses, nihil asecutus est pro Riccio Fernandes; præter verba, & consilia in rem inania. Iis contra Patres, & minis Mathani, palatium tumere; frustra fore quicumque ex fere vnguib; occupatam prædam tentasset eximere; sibi exitio nulli auxilio futurum; mancipasse se Regem penitus Eunuchorum potestati; cederent necessitati Patres; iactura omnium, vectores, & nauim seruant, relicta Mathano rapina donorum regionum, quam primum abscederent, & vitam, illius ereptam ex manibus in luco ponerent: hæc illi tum coram Fernando, tum per literas Riccio. Verum desperatis in omnem modum rebus, diuina bonitas miserrimum Riccium, & se diu noctuque pro Regni illius infelicissimi salute, flendo, obsecrando, dolendo afflictantem, denique respexit, & de præcipiti ruina illius expectationes, in summum erexit votorum fastigium conuersione quidem adedè repentina, vt quo fuit superstes decennio, fructus illius vberimos conuersionibus animarum cum ea conferens, tanti artificem operis Dei manum suauissimis lacrimis irrigaret. Hanc autem expertus fatebatur Spadone vsam inimicissimo per quem in proprios intentum ambitus & in exitium Riccij, notus Regi fieret Riccius, eiusque munera Regi experenda, quod præter Mathanum mortalium nemo sine optato præstitisset: ærumosissimum semestri Riccio exhibat, Tienzini nec clauso nec libero; cum adest Licino à Mathano cursor; adfuturum propediem nuntians; habere ab Rege in mandatis, vt eum cum donis in aulam mitteret; terra iter agendum obconglaciantes iam fluuios; præsto illi, & sociis fore, ministeria seruorum, & equorum, & quotidiana in Mandarinorum palatis, publico are hospitalia: imperatis tam nouis, & subitis quæ tandem occasio extitisset, præter Dei Optimi Maximi bonitatem, inuestigando; & diuinando Patres nullam assequi potuerunt, actisque illi immentis gratiis animati sunt ad fiduciam meliorum in posterum: iis autem diu post liberè Pechini uentibus, ipsosque in palatio assiduis narratum est, Regi aliquando otioso & soli succurrisse de Mathani libello; & tintinnabulo, quod per se sonitum tangente nemine ederet; suisque insolito impetu, & voce ætonitis, quam obesus, & sagina gravis ægrè alias mittebat, exclamasse; campanam illam suopte ingenio sonantem, pridem mihi promissam, quid tandiu moratur? cui tunc pro foribus excubans Eunuchorum vnus; qui vero Domine tantum ausit Externus, à quo illa defertur, vt se tuo iniussu huc penetret? veniat, intulit, & ad me hanc ferat. Intelligebat autem horariam machinam quam illi Mathanus eo caractere designarat. Statim ergo Riccij munera Tribunali Rituum mandantur solenni lege exploranda, sintne tanti Regis congrua Maestati. Redux interim Tienzinum Mathanus, & fraudum suarum euersione inopina prostratus animo, vt est femineus timor in peius credulus, non dubitauit Riccium & donis & sapientia Mandarinorum amorem, & admirationem promeritum, fore apud Regem gratiosum, & de illatis sibi iniuria exposita

67.
Vocatur à
Rege Ric-
cius, inuito
Eunucho, &
sibi metuen-
te.

expostulaturum : quare quicquid illi aut à se ablatum fuerat, aut à suis, diligentissimè collectum ei restituit; triginta homines ad iter commodum, & equos octo attribuit, Eunuchis duobus sibi fides pariterque scelestis credidit honoris specie deducendum, re ipsa prodendum; sed flagitiosa Spadorum consilia Deus in sententiam Riccij deflexit. Iamque hic multum in via promouerat, cum grandi suo damno erratum à se Mathanus aduertit; cui ut occurreret, seruum iubet citatissimo cursu Riccium assequi, & cistam librorum ab eo recipi, vel si res posceret extorqueri. Lex erat ut diximus, sed annorum retro longinquitate defueta, ut Mathematicis nemo operam daret, præter duo Collegia Regis nomine sumptuque instituta; qua lege bellis civilibus, seditionibus populorum, & Regum saluti cauebatur, quod Genethliaci promissiores de astrorum fato, in postremum discrimen sæpè omnia coniecissent. Cartas Riccij reuoluens Mathanus, & Geometricas figuras arbitratus esse Astrologorum iudiciarias, capsam iis implerat, & fisco seruandam commiserat cum donis Regi destinatis; sed hac inultam Epigraphæ, [Mathanus Eunuchus uectigalium redemptor Rogalum, inter Extranei sarcinas Matthæi Riccij nomine, magnam hanc inuenit librorum copiam, lege vetitorum, proin à se in fiscum redactam; seruetur interea, quoad reum dato ad Regem libello accuset] putarat latro scelerosus se Riccij gulam hoc laqueo stringerè, si quid contra se tentasset apud Regem mutire, habereque se in promptu vnde illam damnaret. Sed enim Deo Spadonis perfidiam mirabiliter dispensante, cura puero data est literas nescienti, ut restitueret Riccio quæcumque illius fuerant; nihil moratus puer exceptionem epigraphæ quam legere non norat, librorum capsam cum reliquis nullo discrimine illi tradit: competto serius errore Spado nequissimus, præreptas sibi de manibus probationes perdendi Riccij; & Riccio traditum cruenti sui in illum odij testimonium euident, timore ac rabie amens eundem famulum ire præcipitem & libros referre minis horrendis adegerat; qui de barbarie Mathani certus; de Riccio & libris dubius, vitam maluit tuto fugæ committere, quam tanto periculo, Spadoni parere. Sic libris instructus Riccius pretioso vsui futuris, fauente cælo toties vocatam, toties suspiratam Pechinum attigit, sub anni Sinensis exitum, qui tunc in diem vigesimum quartum Ianuarij nostri, & anni 1601. incidit. Exceptus palatio ad vrbs pomærium in diem posterum ingressum distulit; dum regia moneta recensentur, digerunturque solenni pompa in regiam de more portanda. Nunc ergo Riccius Pechini pedem cum gradu stabili, fixerit, stationem in ea perpetuam locaturus, eamque aliarum firmiter & caput quas eo in regno Societas obtinet; hic ego vel pro historici munere, vel contentionis historie laxamento, Pechinum quid sit breuiter narrabo.

Ac nominis quidem geminæ syllabæ *Pe*, & *Chin*, apud Sinas, aulam fontant Septentrionalem; vt Nanchin Australem. Nanchino enim Pechinum

68.
Dei bonitas
consilium
pessimum in
eius aurb.
conuertens.

69.
Pechin quid
sign.